

Jak se Londýn přestěhoval na Moravu

Kousek za Brnem je u silnice cedule „Bedřichovice nad Temží“, o pár metrů dál stojí uprostřed vesnice červená telefonní budka, stejná, jako jsou v Londýně, na hřišti je dvoupatrový autobus a silueta britské královny. Ne, to není halucinace, ale realita, kterou vytvořila výtvarnice **Kateřina Šedá**. Přenesla Londýn na Moravu.

JUDITA MATYÁŠOVÁ

Výtvarnice Kateřina Šedá v roce 2011 přestěhovala osmdesát obyvatel Bedřichovic do londýnské galerie Tate Modern. Laureátka Ceny Jindřicha Chalupského z roku 2005 tehdy dostala nabídku od kurátorky této slavné galerie, aby pro ně vytvořila happening na míru. Šedou inspirovala vesnice, která je nedaleko jejího domova, projekt nazvala *Od nevidím do nevidím*. „Vždycky když jedu přes Bedřichovice, tak nikoho nevidím v ulicích. Místní jezdí za prací do Brna, vrací se až večer a nemají moc času na setkávání. Funguje tam komunitní život, ale účastní se ho stále stejná skupina lidí. Zajímalo mě, zda ji lze rozšířit. Napadlo mě, že zkusím Bedřichovické pozvat do Londýna. Možná si spolu začnou povídat i lidé, kteří se běžně nebaví,“ vzpomíná Šedá na spolupráci s Bedřichovickými, které mají 325 obyvatel a jsou součástí města Šlapanice.

První setkání v roce 2011 v bedřichovickém kulturním domě bylo hodně rozpačité. Dvačet zvědavců se přišlo podívat na tu výtvarnici, která nabízí výlet do Londýna pro osmdesát lidí úplně zadarmo. „Do poslední chvíle jsme nevěřili, že opravdu pojedeme. Katka pro nás všechno zařídila – cestu, ubytování, kapesné. Měla jediné přání: prostě dělejte to, co děláte o víkendu. Chtěla nás dostat z každodenní rutiny, kdy si každý jede po svém a moc si nevšímá okolí. Až v Londýně jsem viděla svého souseda, jak myje auto, jak děcka odvedle staví bunkr a kamarádka hraje badminton. Byl to parádní zážitek, protože jsme spolu něco prožili a ledacos jsme se o sobě dozvěděli. Doufala jsem, že bude i nějaké pokračování. Po návratu Katka řekla, že tohle je začátek pětiletého projektu,“ vzpomíná Helena Straková, která pracovala v bedřichovické knihovně.

A co když je to blbost?

Kateřina Šedá se rozhodla, že založí novou tradici: obecní svátek, který se bude v Bedřichovicích slavít vždy 3. září. Každý rok zorganizovala celodenní akci, jednou soutěž v chytání lelků, jindy hru na obecní volby. Výtvarnice

Naše nová atrakce. Obyvatelé Bedřichovic jsou na novou náves v londýnském stylu náležitě pyšní, dočkali se také rekonstrukce kulturního domu.

FOTO MAFRA - ANNA VAVŘÍKOVÁ

doufala, že alespoň ve svátek se všichni sejdou a budou si pár hodin jen tak povídat. Radkovi Bednářovi z místního spolku hasičů se zpočátku celý projekt moc nezdařil: „Ty první schůzky před odjezdem do Londýna jsem nestíhal. Když jsem se ptal dcery, co tam pořád řeší, tak mi řekla – to se nedá vysvětlit, to musíš vidět. Už mě tím hrozně štvala, jak nedá vysvětlit?! Tak jsem se šel na tu tajemnou Katku podívat a brzy mi došlo, že s ní je to jednoduché: buď se do těch jejích nápadů nachnete, anebo si řeknete, že to je úplná blbost.“

Nadšení Kateřiny Šedé oslovilo také zastupitele šlapanické radnice Ivana Vavra. I když je, jak říká, „náplava“, Bedřichovice jsou pro něj domovem, stejně jako pro jeho ženu i tři dcery. Dvačtiletá Anežka Vavrová říká: „Stejně je to záhada, proč si Katka vybrala právě naši dědinu. Tohle je mega díra. Není tu obchod, jen hospoda. Ani náves jsme neměli, jen hasičárnu, kulturák a před ním kus asfaltu. Jednou za rok slavíme hody, to je jediná příležitost, kdy se sejdeme. Katka k nám přinesla něco nového, na její akce začali chodit i lidé, které třeba celý rok ani nevidíme.“

Její otec k tomu dodává: „Po dvou letech, kdy projekt fungoval velmi dobře, přišel Jaroslav Klačka, tehdejší starosta Šlapanice, s tím, že by se měl opravit kulturák. A tak jsme si řekli, co kdyby se sem přenesl Londýn? Požádali jsme o evropskou dotaci na jede-

náctimilionový projekt revitalizace návesi v londýnském stylu a našťásto to vyšlo,“ říká Vavro a vede mě na exkurzi po Bedřichovicích.

Ukazuje mi nové názvy ulic, Jižní ulice je teď South Street a Hlavní se změnila na Central Street, na nové návesi „teče“ Temže z dlažebních kostek, o pár metrů dál řadí děti v dvoupatrovém autobuse a z nově opravené fasády kulturního domu mává silueta britské královny. Zastavujeme se v hasičárně, kde se řeší plán na zítřka: „Pořád nevíme, jaký dárek koupit pro Katku, možná nějaké

Katka nás chtěla dostat z té každodenní rutiny, kdy si každý jede po svém. My si moc vidíme do talířů a přitom se skoro neznáme.

umění?“ říká Radek Bednář. „Umění určitě ne! Však ona na to moc není,“ mudruje Ivan a Radek má nápad: „Možná by se pro ni dalo zařídit čestné občanství, z toho by měla určitě radost!“ Je sedm večer a moc času do zítřejší odpolední vernisáže nezbyvá, ale v téhle vesnici se plní i nespílnitelné.

Dneska slavíme

Čtvrtek třetího září je zdánlivě obyčejný den. Pár lidí stojí ráno na zastávce a čeká na autobus, jinak je všude zdánlivý klid, zatím nic nenapovídá tomu, že právě

dnes Bedřichovičtí slaví svátek. Když ale přijdu k manželům Ježovým, vidím, že přípravy jsou v plném proudu. „Co mám nachystat? Co tam Katka psala, že máme vzít na náves? Koláče, kufr a ještě něco?“ ptá se Ludmila Ježová svého manžela Jaroslava a znovu čte podrobné instrukce, které Kateřina Šedá rozeslala všem obyvatelům Bedřichovic. „Klid, dneska je přece svátek, tak se nestresuj,“ uklidňuje ji manžel a vzpomíná na rok 2011, kdy jen shodou náhod přišli o zážitek v Londýně. „My jsme tam nejeli, protože to manželka na poslední chvíli odřekla. Tenkrát šla v televizi reportáž o nepokojích na předměstí v Londýně, a tak mi žena řekla, že tam prostě nepojedeme. To víte, že jsme pak litovali, když nám všichni vyprávěli, jak to tam bylo fajn,“ říká Jaroslav Jež, který se pak s celou rodinou zapojil do všech dalších projektů Kateřiny Šedé.

Předloni manželé Ježovi dostali od syna k Vánocům zájezd do Londýna. „Podívali jsme se k té galerii Tate Modern. Když jsme k ní přišli, najednou jsem si tam představovala naše kamarády, jak zametají nebo myjout auto, přesně tak, jak mi o tom vyprávěli. Jsem moc ráda, že k nám Katka s tím svým projektem přišla. My si moc vidíme do talířů, a přitom se skoro neznáme. Je tu třeba jedna rodina, žije tady patnáct let a viděla jsem je vždycky jen v autě, když jedou ráno do práce,“ vysvětluje Ludmila. O pár domů dál

už se peče zásoba štrúdlů. „At máme něco na tu slávu,“ říká pětáctiletá Marie Sedláčková a zve mě ke stolu. „Já jsem nejdřív ten projekt vůbec nechápala, do Londýna jsem nejela, měli jsme tenkrát malé děti. A i kdybychom je neměli, tak nejedu, prostě mi to připadalo nějak podezřelý. Až ten druhý rok jsem se nechala přemluvit. Celý den jsme si povídali, i s lidmi, které znám jen podle jména, ale nic o nich pořádně nevim,“ říká Sedláčková, maminka čtyř dětí, a dodává: „Letos projekt končí a jsem zvědavá na příští rok. Snad nebudou všichni společně, že to zase zařídí Kateřina.“

Ted je to na nás

Z amplionů po celých Bedřichovicích vyhrávají hity Beatles a kolega Kateřiny Šedé fotograf Martin Hlavica svolává jednotlivce i rodiny před londýnskou telefonní budku. Na nedaleké silnici pomalu projíždí auta i cyklisti, každý se zastavuje a okukuje, co se tady dneska děje. Před kulturním domem s novým nápisem Bedřichovice nad Temží už je úplně plno. Vevnitř se finišuje s přípravami. Kateřina Šedá rovná na stolku výtisky turistického průvodce po Bedřichovicích nad Temží, několik pomocníků chystá tácy s chlebičky. Kateřina se rozhlíží kolem a říká: „Myslím, že tohle je přesně to, co jsem před lety chtěla: aby aspoň jednou za rok přišli všichni z vesnice, starší i mladší; jsou tady spolu a povída-

jí si. Nevím, co bude příští rok, možná se někdo jiný ujme organizace toho svátku.“

Dvě stovky lidí už na ni netrpělivě čekají, po úvodních proslověch si konečně bere slovo výtvarnice a říká: „Když jsme se v roce 2013 poprvé bavili o té londýnské návesi, tak jsem ani nedoufala, že se to může podařit. Chci moc poděkovat všem, kdo nám pomáhali, a snad se tady zase někdy setkáme.“ A z davu se ozve: „Jasně, Katko, kdykoliv přijed' na kafe!“

Oficiální část končí a je nejvyšší čas vyrazit ke stánku s občerstvením, kde jsou stylové londýnské fish and chips a o kus dál pravý anglický čaj. Mumraj na návesi přehluší hlas Radka Bednáře, který hřímá: „Pozor, pozor, teď něco pro Katku!“ Předává jí diplom a říká: „Tohle je od nás, za to, co děláš. To je čestné občanství Bedřichovic nad Temží a my ti slibujeme, že tady příští rok něco zorganizujeme.“ Kateřina je překvapená, možná si původně říkala, že je čas předat žezlo, ale po chvíli váhání má jasno: „Tak teď abych jako čestná občanka taky něco udělala,“ směje se.

Za chvíli už se stmívá, sál kulturního domu je zaplněný do posledního místa, brzy vystoupí ochotnický spolek. Venku postávají mladší i starší, místní i přespolní. Kdosi hraje na housle a celá skupinka si podupává do rytmu. Jedna dívka už se loučí a někdo za ní volá: „Počkej, kam jdeš tak brzo? Vždyť je svátek!“

Vesnická komunita. Kateřina Šedá nechala vyfotografovat bedřichovickou komunitu.

FOTO MAFRA - ANNA VAVŘÍKOVÁ

Poprvé spolu. V roce 2011 se obyvatelé Bedřichovic poprvé vypravili společně do Londýna.

FOTO MICHAL HLADÍK